Стаття та будь-який пов'язаний з нею опублікований матеріал поширюється за ліцензією Creative Commons Attribution License (CC BY 4.0).
The article and any related published material are licensed under the Creative Commons Attribution License (CC BY 4.0).

УДК 342.9:37.014(477):355.271
DOI: https://doi.org/10.17721/1728-2195/2026/1.131-1

Максим БАДАК, асп., викл. правових дисциплін
ORCID ID: 0000-0001-6021-6928
e-mail: maks.badak98@gmail.com
Університет митної справи та фінансів, Дніпро, Україна
Дніпровський транспортно-економічний фаховий коледж, Дніпро, Україна

ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКОВОГО СТАНДАРТУ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК НОВИЙ НАПРЯМ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вступ. ***Правовий режим воєнного стану в Україні зумовив зміни в адміністративно-правовому регулювання освітньої сфери, у межах якої безпекові вимоги перетворилися на визначальний чинник організації освітнього процесу. Забезпечення доступності освіти більше не може розглядатися поза контекстом безпеки, що актуалізує потребу у формуванні цілісної адміністративно-правової концепції безпекового стандарту освітньої діяльності. Мета статті полягає в обґрунтуванні сутності, змісту та місця безпекового стандарту освітньої діяльності в системі адміністративно-правового регулювання освіти в умовах воєнного стану, а також у розробці пропозицій щодо його нормативного закріплення для забезпечення балансу між безпекою та доступністю освіти.***

Методи. ***У дослідженні застосовано комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів: діалектичний, формально-юридичний, системно-структурний, функціональний та метод правового моделювання.***

Результати. ***Встановлено, що в умовах воєнного стану наявність та придатність захисних споруд цивільного захисту (укриттів) фактично стала ключовим критерієм допуску закладів освіти до очної форми навчання. Обґрунтовано, що фрагментарне закріплення безпекових вимог у законодавстві призводить до розширення меж адміністративного розсуду органів публічної влади та неоднакової правозастосовної практики. Запропоновано доктринальне визначення безпекового стандарту освітньої діяльності як сукупності нормативно визначених, організаційно та технічно забезпечених обов'язкових вимог до функціонування закладів освіти, спрямованих на мінімізацію ризиків для життя і здоров'я учасників освітнього процесу в умовах надзвичайних правових режимів. Доведено, що безпековий стандарт є спеціальним рівнем правового регулювання фізичної безпеки, який доповнює загальне поняття "безпечного освітнього середовища". Обґрунтовано необхідність внесення змін до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності шляхом закріплення обов'язкової вимоги щодо наявності придатних укриттів (або гарантованого доступу до них).***

Висновки. ***Доведено, що в умовах воєнного стану безпека перетворюється у самостійну юридичну передумову реалізації права на освіту. Обґрунтовано необхідність нормативного закріплення безпекового стандарту освітньої діяльності на підзаконному рівні, а також внесення змін до ліцензійних умов провадження освітньої діяльності шляхом встановлення обов'язкових критеріїв забезпечення закладів освіти захисними спорудами. Реалізація запропонованих змін сприятиме забезпеченню правової визначеності, єдності адміністративної практики та належному балансу між гарантуванням права на освіту і захистом життя та здоров'я учасників освітнього процесу.***

Ключові слова: ***безпековий стандарт освітньої діяльності, адміністративний розсуд, воєнний стан, доступність освіти, захисні споруди цивільного захисту, ліцензійні умови, публічна адміністрація.***

Вступ

Правовий режим воєнного стану в Україні (Про введення воєнного стану в Україні, 2022) зумовив якісну трансформацію адміністративно-правового регулювання сфери освіти, у межах якої безпекові вимоги набувають статусу визначального чинника організації освітнього процесу. За таких умов забезпечення доступності освіти більше не може розглядатися поза контекстом безпеки, що об'єктивно змінює зміст управлінських рішень органів публічної влади.

За таких умов виникає нова адміністративно-правова ситуація, за якої рішення щодо відкриття закладів освіти, визначення форми навчання та допуску до очного освітнього процесу приймаються суб'єктами публічного адміністрування на підставі безпекових критеріїв, які не мають комплексного нормативного закріплення.

Це створює ризики неоднакового правозастосування, розширення адміністративного розсуду та потенційного порушення принципів правової визначеності і рівного доступу до освіти.

У зв'язку з цим актуалізується потреба у формуванні цілісної адміністративно-правової концепції безпекового стандарту освітньої діяльності та визначенні його місця в системі забезпечення права на освіту в умовах воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання адміністративно-правового регулювання сфери освіти, а також реалізації права на освіту досліджувалися у працях вітчизняних науковців, зокрема у контексті державного управління освітою, забезпечення якості освіти та правового статусу суб'єктів освітньої діяльності.

Т. Губанова досліджувала інституційне та нормативне забезпечення освітнього процесу в умовах війни, а також організацію навчального процесу в дистанційному форматі у закладах вищої освіти у період воєнного стану (Губанова, 2023, с. 23–31). Т. Собченко виокремила загальні складові створення безпечного освітнього середовища у закладах освіти в умовах воєнного стану: фізичні, психологічні, інформаційні (Собченко, 2023, с. 39–42). Н. Огар досліджувала питання формування безпечного освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти, зокрема зосереджує увагу на необхідності створення таких умов, які б гарантували фізичну, психологічну та інформаційну безпеку учасників освітнього процесу, особливо в умовах воєнного стану (Огар, 2025, с. 279–303). Ю. Безкровний, І. Терещенко досліджували загальні аспекти забезпечення права на освіту в умовах воєнного стану, а також державні гарантії для учасників освітнього процесу (Безкровний, 2024, с. 103–107).

© Бадак Максим, 2026

Локшина О. (Локшина, Глушко, Джурило, 2022, с. 5–18) та Продан В. (Продан, 2023, с. 126–132) досліджували особливості функціонування освіти у воюючих країнах та забезпечення доступності і захисту освіти в умовах війни та механізми забезпечення захисту освіти в умовах надзвичайних ситуацій в міжнародному аспекті .

Разом із тим проблематика безпеки освітнього процесу традиційно досліджувалася фрагментарно, переважно у контексті створення безпечного освітнього середовища або цивільного захисту. Недостатньо розкритими є питання формування безпекового стандарту освітньої діяльності, визначення його змісту та місця у системі адміністративного права, а також впливу таких стандартів на межі адміністративного розсуду органів управління освітою.

Метою статті є обґрунтування сутності, змісту та місця безпекового стандарту освітньої діяльності в системі адміністративно-правового регулювання освіти в умовах воєнного стану, а також у розробці пропозицій щодо його нормативного закріплення для забезпечення балансу між безпекою та доступністю освіти.

Методи

У процесі дослідження використано комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів пізнання. За допомогою діалектичного методу досліджено трансформацію адміністративно-правового регулювання освітньої діяльності в умовах воєнного стану. Формально-юридичний метод застосовано для аналізу норм законодавства у сфері освіти, цивільного захисту та правового режиму воєнного стану. За допомогою системно-структурного методу визначено місце безпекового стандарту в системі адміністративно-правового забезпечення освітньої діяльності. Функціональний метод використано для дослідження впливу безпекових критеріїв на межі адміністративного розсуду суб'єктів публічного адміністрування.

Результати

Нормативною основою реалізації права на освіту виступає Конституція України, відповідно до статті 53 якої кожен має право на освіту (Конституція України, 1996). Реалізація цього права забезпечується державою через систему законодавчих та адміністративних механізмів функціонування закладів освіти. Базовим актом у цій сфері є Закон України "Про освіту", який визначає правові та організаційні засади освітньої діяльності.

Відповідно до частини 2 статті 25 Закону України "Про освіту" засновник закладу освіти сприяє створенню безпечного освітнього середовища, під яким розуміється сукупність умов, що унеможливлюють заподіяння шкоди учасникам освітнього процесу. Крім того, частина 6 статті 25 цього Закону покладає на засновника обов'язок забезпечити утримання та розвиток матеріально-технічної бази закладу освіти на рівні, достатньому для виконання вимог стандартів освіти та ліцензійних умов (Про освіту, 2017).

Якщо раніше доступність розглядалася крізь призму відсутності дискримінації та фізичної безбар'єрності, то сьогодні вона нерозривно пов'язана з безпековим складником. Адміністративно-правове регулювання цієї сфери потребує пошуку балансу між забезпеченням права на безперервне навчання та імперативним обов'язком держави гарантувати безпеку учасників освітнього процесу.

Законом України "Про правовий режим воєнного стану" визначено, що забезпечення державних гарантій, визначених законодавством у сфері освіти, створення безпечного освітнього середовища, організацію здобуття освіти, освітнього процесу в умовах воєнного стану у межах своєї компетенції здійснюють органи виконавчої влади, органи військового командування, військові, військово-цивільні адміністрації та органи місцевого самоврядування, їх представники, посадові особи (керівники, голови, начальники), органи управління (структурні підрозділи) у сфері освіти; заклади освіти, установи освіти, наукові установи, їх засновники (Про правовий режим воєнного стану, 2015).

У свою чергу, постановою Кабінету Міністрів України визначено, що обласні та Київська міська військова адміністрації разом із засновниками закладів освіти забезпечують організацію початку навчального року залежно від безпекової ситуації в кожній окремій адміністративно-територіальній одиниці (Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні , 2022).

Однією з ключових новел стало формування безпекового стандарту функціонування закладів освіти, центральним елементом якого є наявність та належний правовий статус захисних споруд цивільного захисту (укриттів). Фактично укриття перетворюється на обов'язкову передумову здійснення освітньої діяльності та розглядається органами публічної влади як елемент ліцензійних вимог.

Забезпечення працівників та дітей (учнів, студентів) закладів освіти засобами колективного захисту, утримання їх в належному стані належить до повноважень керівників таких закладів. Захисні споруди цивільного захисту, споруди подвійного призначення та найпростіші укриття складають фонд захисних споруд цивільного захисту, мають стратегічне значення для забезпечення захисту населення і належать до засобів колективного захисту. В особливий період нарощування фонду захисних споруд здійснюється шляхом будівництва швидкоспоруджуваних захисних споруд або облаштування найпростіших укриттів (Кодекс цивільного захисту, 2012).

Правовий статус укриттів у системі забезпечення освітньої діяльності має комплексний характер. З одного боку, вони є елементом системи цивільного захисту населення, що регулюється нормами законодавства у сфері цивільного захисту. З іншого боку, їх наявність та відповідність встановленим вимогам інтегрується у адміністративні процедури управління освітою, зокрема ліцензування, контролю та нагляду.

Заклад освіти може здійснювати навчання в очному форматі лише за умови наявності захисної споруди цивільного захисту, наприклад, найпростішого укриття, яке комісійно визнано таким, що придатне до використання за призначенням в особливий період та обладнані всім необхідним. До такої комісію залучаються представники місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також фахівців територіальних органів та місцевих підрозділів ДСНС, Держпродспоживслужби тощо.

Основні вимоги до придатності захисної споруди у закладі освіти:

- розрахункова кількість учасників освітнього процесу не перевищує можливості використання даної захисної споруди;
- всі учасники освітнього процесу заздалегідь треновані та знають свої дії за сигналами тривоги і під час заповнення захисної споруди (визначити маршрут та напрямок руху, своє місце в захисній споруді, виконувати команди старшого. Місце для кожного класу (групи) визначається під час тренувальних навчань і не змінюється);
- захисна споруда облаштована всім необхідним: учасники освітнього процесу забезпечені місцями для сидіння, питною водою, туалетом, забезпечено засобами аварійного живлення, медичними аптечками, най-

простішими індивідуальними засобами захисту (Про організацію укриття працівників та дітей у закладах освіти, 2022), (Деякі питання використання об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, 2017).

У результаті формується новий адміністративно-правовий підхід, за якого наявність укриття фактично стає передумовою здійснення освітньої діяльності, а також враховується при відкритті закладів освіти, організації очного навчання та проведенні контрольних заходів органами публічної влади.

Отже, аналіз чинного законодавства у сфері освіти, цивільного захисту та правового режиму воєнного стану свідчить, що вимоги щодо безпечного функціонування закладів освіти закріплені у значній кількості нормативно-правових актів, однак мають фрагментарний характер і не утворюють єдиної системи правового регулювання.

Окремі елементи таких вимог містяться в законодавстві про освіту, актах у сфері цивільного захисту, рішеннях військових адміністрацій, актах органів місцевого самоврядування, а також відомчих рекомендаціях органів управління освітою та цивільного захисту. Водночас відсутність їх системного нормативного узгодження породжує неоднакову адміністративну практику застосування безпекових критеріїв у різних регіонах.

У науковому аспекті це дозволяє говорити про формування безпекового стандарту освітньої діяльності, який поступово інтегрується у систему критеріїв ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, до яких на даний момент відноситься кадрове, матеріально-технічне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення (Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності , 2015).

Законодавство України не містить дефініції "безпековий стандарт освітньої діяльності". Натомість окремі його елементи фрагментарно закріплені у нормативно-правових актах, що регулюють питання освіти, цивільного захисту та організації освітнього процесу в умовах воєнного стану. Така ситуація зумовлює необхідність доктринального осмислення та узагальнення відповідної правової категорії.

У цьому контексті доцільно під безпековим стандартом освітньої діяльності розуміти сукупність нормативно визначених, організаційно та технічно забезпечених обов'язкових вимог до функціонування закладів освіти, спрямованих на мінімізацію ризиків для життя і здоров'я учасників освітнього процесу в умовах надзвичайних правових режимів, зокрема воєнного стану.

На відміну від закріпленого у законодавстві поняття безпечного освітнього середовища, яке охоплює широкий спектр умов – від санітарних і протипожежних до психологічних і інформаційних, безпековий стандарт освітньої діяльності має більш вузьку, але водночас критично важливу спрямованість.

Його предметом є саме фізична безпека як базова умова існування освітнього процесу. Йдеться передусім про наявність, доступність та придатність захисних споруд цивільного захисту (укриттів), організацію евакуаційних заходів, технічну готовність інфраструктури до реагування на загрози, а також інші елементи, що забезпечують збереження життя і здоров'я осіб у надзвичайних умовах.

Це дозволяє розглядати його не як альтернативу, а як спеціалізований рівень правового регулювання, який актуалізується в умовах воєнного стану і доповнює існуючу модель забезпечення безпечного освітнього середовища. Таким чином, відбувається диференціація правового регулювання безпеки: загальний режим – для мирного часу, та спеціальний, посилений – для умов надзвичайних загроз.

Таким чином, запровадження та нормативне закріплення безпекового стандарту освітньої діяльності дозволить систематизувати існуючі вимоги, забезпечити єдність підходів до організації освітнього процесу в умовах воєнного стану та мінімізувати ризики довільного застосування дискреційних повноважень суб'єктами публічного адміністрування.

У цьому контексті обґрунтованою є пропозиція щодо внесення змін до ліцензійних умов провадження освітньої діяльності шляхом встановлення додаткової технологічної вимоги як наявність захисних споруд цивільного захисту (укриттів).

Необхідність такого нормативного закріплення зумовлена низкою чинників. По-перше, наявність укриття є ключовою передумовою організації очної або змішаної форми здобуття освіти, що дозволяє забезпечити безперервність освітнього процесу в т.ч. в умовах воєнного стану.

По-друге, відсутність чітко визначеної обов'язкової вимоги на рівні ліцензійних умов призводить до неоднакової практики прийняття управлінських рішень органами управління освітою, що є проявом надмірного адміністративного розсуду та може негативно впливати на рівність доступу до освіти. Відсутність єдиного нормативного закріплення безпекового стандарту освітньої діяльності безпосередньо впливає на реалізацію дискреційних повноважень суб'єктів публічного адміністрування. Адміністративний розсуд проявляється при вирішенні питань щодо організації формату освітнього процесу (очної, дистанційної чи змішаної), прийняття рішення про відкриття або тимчасове призупинення діяльності закладів освіти тощо.

На практиці рішення щодо відкриття закладу освіти, визначення формату навчання, оцінки придатності захисних споруд або погодження початку освітнього процесу нерідко приймаються на основі локального тлумачення безпекових критеріїв.

Це призводить до формування неоднакової адміністративної практики, за якої заклади освіти з аналогічними умовами можуть отримувати різні управлінські рішення залежно від регіону, складу комісії чи адміністративного підходу конкретного органу.

Отже, відсутність нормативно визначеного безпекового стандарту об'єктивно розширює межі адміністративного розсуду, що створює ризики порушення принципів правової визначеності, рівності суб'єктів перед законом та передбачуваності управлінських рішень.

Відповідно запровадження чіткого безпекового стандарту освітньої діяльності, зокрема обов'язкової наявності укриття, яке придатне до використання як споруду цивільного захисту, дозволить звузити межі адміністративного розсуду, встановити єдині критерії прийняття управлінських рішень та забезпечити більш передбачувану і уніфіковану правозастосовну практику у сфері освіти.

По-третє, встановлення такої вимоги сприятиме уніфікації підходів до забезпечення безпеки в закладах освіти та підвищенню рівня відповідальності їх засновників і керівників.

Водночас запровадження зазначеної вимоги повинно здійснюватися з урахуванням принципу пропорційності, що передбачає можливість альтернативного виконання цієї умови, зокрема шляхом укладення договорів про використання розташованих поруч захисних споруд (наприклад, в громадах з обмеженими фінансовими ресурсами або в історичних будівлях, конструктивні

особливості яких ускладнюють облаштування захисних споруд тощо).

З огляду на викладене, удосконалення адміністративно-правового регулювання безпеки та доступності освіти в умовах воєнного стану потребує комплексного нормативного та організаційного підходу.

Насамперед доцільним є внесення змін до ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, шляхом закріплення обов'язкової вимоги щодо наявності захисних споруд цивільного захисту або гарантованого доступу до них. При цьому така вимога має бути конкретизована через встановлення мінімальних критеріїв придатності укриттів (місткість, доступність, рівень оснащення), що дозволить забезпечити єдність правозастосування та мінімізувати надмірний адміністративний розсуд органів управління освітою.

Пропонується доповнити ліцензійні умови провадження освітньої діяльності, затверджені Кабінет Міністрів України, окремим положенням такого змісту:

"Для провадження освітньої діяльності в очній (денній) або змішаній формі забезпечити наявність у кожному місці провадження освітньої діяльності захисних споруд цивільного захисту або споруд подвійного призначення (далі – укриття), здатних забезпечити укриття 100 відсотків учасників освітнього процесу (здобувачів освіти та педагогічних (науково-педагогічних) працівників), які одночасно перебувають у закладі освіти.

Укриття повинні відповідати вимогам Державних будівельних норм ДБН В.2.2-5:2023 "Захисні споруди цивільного захисту.

Для закладів освіти, розташованих у будівлях, де облаштування окремого укриття є технічно неможливим (відповідно до висновку експертизи), допускається використання найпростіших укриттів або споруд подвійного призначення за умови їх відповідності встановленим нормам та забезпечення укриття всіх учасників освітнього процесу."

Таким чином, адміністративно-правове регулювання безпекового стандарту здійснення освітньої діяльності в умовах воєнного стану формується як цілісна система обов'язкових вимог, у якій забезпечення фізичної безпеки, насамперед через наявність і готовність укриттів, виступає ключовим і обов'язковим чинником. Цей стандарт відображає пріоритет захисту життя і здоров'я над іншими освітніми інтересами, що відповідає конституційним засадам, принципам верховенства права та міжнародним стандартам захисту прав людини в надзвичайних ситуаціях.

Дискусія і висновки

Проведене дослідження дозволило встановити, що в умовах воєнного стану в Україні відбувається якісна трансформація адміністративно-правового забезпечення права на освіту, у межах якої безпекові вимоги набувають значення юридичної передумови організації освітнього процесу.

Обґрунтовано, що доступність освіти в сучасних умовах набуває комплексного адміністративно-правового змісту та охоплює територіальний, організаційний, цифровий і безпековий компоненти.

Уперше запропоновано розглядати безпековий стандарт освітньої діяльності як самостійну адміністративно-правову категорію, що являє собою систему нормативно визначених, організаційно забезпечених та технічно реалізованих вимог до функціонування закладів освіти в умовах надзвичайних правових режимів.

Доведено, що відсутність нормативно закріпленого безпекового стандарту зумовлює розширення меж адміністративного розсуду суб'єктів публічного адміністрування та формування неоднакової правозастосовної практики.

У зв'язку з цим обґрунтовано доцільність внесення змін до ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, а також нормативного закріплення єдиного порядку оцінки безпечності функціонування закладів освіти на рівні Кабінет Міністрів України.

Джерела фінансування. Автор заявляє про відсутність зовнішнього фінансування для проведення цього дослідження та підготовки рукопису до публікації.

Список використаних джерел

Bezkrovniy, Y. A. (2024). Ensuring the right to education under martial law as the basis of educational activity. *Uzhhorod National University Herald. Series: Law*, 2(82), 103–107. https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.82.2.15

Верховна Рада України. (2013). Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text

Верховна Рада України. (1996) Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text

Верховна Рада України. (2017). *Про освіту*, Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text

Верховна Рада України. (2015). *Про правовий режим воєнного стану*, Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text

Губанова, Т. О. (2023). Функціонування закладів вищої освіти в умовах воєнного стану: сучасний стан та перспективи. *Київський юридичний журнал*, (3), 23–31. https://doi.org/10.32782/klj-2023-3.03

Державна служба з надзвичайних ситуацій. (2022). *Про організацію укриття працівників та дітей у закладах освіти*, Лист від 14.06.2022 № 03-1870/162-2. https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86706/

Івашкевич, Є. (2023). Умови організації укриття закладів освіти України в мирний та воєнний час. *Scientific Collection "InterConf"*, 166(2023), 78–82. https://www.neliti.com/publications/626604/umovi-organizatsii-ukrittia-zakladiv-osviti-ukraini-v-mirnii-ta-voiennii-chas

Кабінет Міністрів України. (2015). *Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності*, Постанова від 30.12.2015 № 1187. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п#Text

Кабінет Міністрів України. (2017). *Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту*, Постанова від 10.03.2017 № 138. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/138-2017-п#Text

Кабінет Міністрів України. (2022). *Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні*, Постанова від 24.06.2022 № 711. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-2022-п#Text

Локшина, О., Глушко, О., Джурило, А., Кравченко, С., Максименко, О., Нікольська, Н., & Шпарик, О. (2022). Організація освіти в умовах війни: рекомендації міжнародних організацій. *Ukrainian Educational Journal*, 2, 5–18. https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-2-5-18

Маланчук, О. (2024). Організація безпечного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти в умовах сьогодення. *Вересень*, 4(103). https://doi.org/10.54662/veresen.4.2024.05

Ohar, N. (2025). Formation of a safe educational environment in general secondary education institutions: public administrative aspect. *Bulletin of Postgraduate education (Series Social and Behavioral Sciences; Management and Administration)*, 31(60), 279–303. https://doi.org/10.58442/3041-1858-2025-31(60)-279-303

Prodan, V. (2023). Education in conditions of war and emergency situations: experience of countries and prospects for Ukraine. *Uzhhorod National University Herald. Series: Law*, 1(78), 126–132. https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.1.20

Президент України. (2022). *Про введення воєнного стану в Україні*, Указ від 24.02.2022 № 64/2022. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text

Собченко, Т., Кін, О., & Ворожбіт-Горбатюк, В. (2023). Створення безпечного освітнього середовища у закладах освіти в умовах воєнного стану. *Новий колегіум*, 3, 39–42. https://doi.org/10.30837/nc.2023.3.39

References

Bezkrovniy, Y. A. (2024). Ensuring the right to education under martial law as the basis of educational activity. *Uzhhorod National University Herald. Series: Law, 2*(82), 103–107. https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.82.2.15

Cabinet of Ministers of Ukraine. (2015). *On approval of licensing conditions for conducting educational activities.* Resolution No. 1187 dated December 30, 2015 [in Ukrainian]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п#Text

Cabinet of Ministers of Ukraine. (2017). *Some issues of the use of civil protection shelters*. Resolution No. 138 dated March 10, 2017 [in Ukrainian]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/138-2017-п#Text

Cabinet of Ministers of Ukraine. (2022). *On the beginning of the academic year during the legal regime of martial law in Ukraine*: Resolution No. 711 dated June 24, 2022 [in Ukrainian]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-2022-п#Text

State Emergency Service of Ukraine. (2022). *On the organization of sheltering employees and children in educational institutions.* Letter No. 03-

1870/162-2 dated June 14, 2022 [in Ukrainian]. https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86706/

Gubanova, T. O. (2023). Functioning of higher education institutions under martial law: Current state and prospects. *Kyiv Law Journal,*(3), 23–31 [in Ukrainian]. https://doi.org/10.32782/klj-2023-3.03

Ivashkevych, Y. (2023). Conditions for organizing shelters in educational institutions of Ukraine in peacetime and wartime. *Scientific Collection InterConf,* 166, 78–82 [in Ukrainian]. https://www.neliti.com/publications/626604/umovi-organizatsii-ukrittia-zakladiv-osviti-ukraini-v-mirnii-ta-voiennii-chas

Lokshyna, O., Hlushko, O., Dzhurylo, A., Kravchenko, S., Maksymenko, O., Nikolska, N., & Shparyk, O. (2022). Organization of education in wartime: Recommendations of international organizations. *Ukrainian Educational Journal,* (2), 5–18 [in Ukrainian]. https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-2-5-18

Malanchuk, O. (2024). Organization of a safe educational environment in preschool education institutions under current conditions. *Veresen,* 4(103) [in Ukrainian]. https://doi.org/10.54662/veresen.4.2024.05

Ohar, N. (2025). Formation of a safe educational environment in general secondary education institutions: Public administrative aspect. *Bulletin of Postgraduate Education (Series Social and Behavioral Sciences; Management and Administration),* 31(60), 279–303. https://doi.org/10.58442/3041-1858-2025-31(60)-279-303

President of Ukraine. (2022). *On the introduction of martial law in Ukraine. Decree No. 64/2022 dated February 24, 2022* [in Ukrainian]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text

Prodan, V. (2023). Education in conditions of war and emergency situations: Experience of countries and prospects for Ukraine. *Uzhhorod National University Herald. Series: Law,* 1(78), 126–132. https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.1.20

Sobchenko, T., Kin, O., & Vorozhbit-Horbatiuk, V. (2023). Creating a safe educational environment in educational institutions under martial law. *Novyi Kolehium,* 3, 39–42 [in Ukrainian]. https://doi.org/10.30837/nc.2023.3.39

Verkhovna Rada of Ukraine. (1996). *Constitution of Ukraine.* Law No. 254k/96-VR dated June 28, 1996 [in Ukrainian]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text

Verkhovna Rada of Ukraine. (2012). *Code of Civil Protection of Ukraine.* Law No. 5403-VI dated October 2, 2012 [in Ukrainian]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text

Verkhovna Rada of Ukraine. (2015). *On the legal regime of martial law.* Law No. 389-VIII dated May 12, 2015 [in Ukrainian]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text

Verkhovna Rada of Ukraine. (2017). *On education.* Law No. 2145-VIII dated September 5, 2017 [in Ukrainian]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text

Отримано редакцією журналу / Received: 15.05.26
Прорецензовано / Revised: 26.05.26
Схвалено до друку / Accepted: 09.06.26
Опубліковано / Published: 20.07.26

Maksym BADAK, PhD Student, Lecturer in Legal Studies
ORCID ID: 0000-0001-6021-6928
e-mail: maks.badak98@gmail.com
University of Customs and Finance, Dnipro, Ukraine
Dnipro Transport and Economic Professional College, Dnipro, Ukraine

THE DEVELOPMENT OF A SAFETY STANDARD FOR EDUCATIONAL ACTIVITIES AS A NEW AREA OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION UNDER MARTIAL LAW

Background. ***The legal regime of martial law in Ukraine has led to significant changes in the administrative and legal regulation of the educational sphere, in which safety requirements have become the determining factor in organizing the educational process. Ensuring the accessibility of education cannot be considered outside the context of safety. This situation underscores the need to develop a comprehensive administrative and legal framework for the safety standards for educational activities. The purpose of the article is to substantiate the essence, content, and place of the safety standard for educational activities within the system of administrative and legal regulation of education under martial law, as well as to develop proposals for its normative consolidation in order to ensure a balance between safety and accessibility of education.***

Methods. ***The study employs a set of general scientific and special legal methods: dialectical, formal-legal, system-structural, functional, and the method of legal modeling.***

Results. ***Under martial law, the availability and suitability of civil protection shelters have effectively become the key criterion for permitting educational institutions to conduct face-to-face education. The study demonstrates that fragmented regulation of safety requirements in legislation leads to an expansion of public authorities' discretionary powers and contributes to inconsistent law enforcement practices. The author proposes a doctrinal definition of the safety standard of educational activity as a set of normatively defined, organizationally and technically ensured mandatory requirements for the functioning of educational institutions aimed at minimizing risks to the life and health of participants in the educational process under emergency legal regimes.***

The safety standard is considered a special level of legal regulation of physical safety that complements the general concept of a "safe educational environment". The study also substantiates the need to amend the Licensing Conditions for Conducting Educational Activities by introducing a mandatory requirement for the availability of suitable shelters or guaranteed access to them.

Conclusions. ***The study demonstrates that, under martial law, safety is transformed into an independent legal prerequisite for the exercise of the right to education. It also substantiates the need to establish the safety standard of educational activity at the level of subordinate legislation and to amend the Licensing Conditions for Conducting Educational Activities by introducing mandatory criteria for equipping educational institutions with civil protection shelters. The implementation of the proposed changes will contribute to greater legal certainty, uniformity of administrative practice, and a proper balance between guaranteeing the right to education and protecting the life and health of participants in the educational process.***

Keywords: ***safety standard of educational activity, administrative discretion, martial law, accessibility of education, civil protection shelters, licensing conditions, public administration.***

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.